

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**ВІННИЦЬКІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ КУРСИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (II КАТЕГОРІЇ)**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Актуальні питання мінної безпеки»

Розглянуто та схвалено
на засіданні методичної комісії № 1
НМЦ ЦЗ та БЖД Вінницької області
Протокол № 4
від « 6 » березня 2024 р.

Вінниця 2024

Автор-укладач: Циркун З.М. – майстер виробничого навчання Вінницьких територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (II категорії) навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Вінницької області.

«Актуальні питання мінної безпеки». Методичні рекомендації – Вінниця, 2024 – 12 с.

Рецензенти:

Василевський Євген Віленович – Начальник навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Вінницької області

Шкільнюк Анатолій Олександрович – завідувач Вінницьких територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (II категорії) навчально - методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Вінницької області

У методичних рекомендаціях розглянуті питання організації мінної безпеки на території держави, наведено нормативну базу, правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів та наслідки при їх недотриманні, модель правильної поведінки.

Рекомендації стануть у нагоді для організації заходів цивільного захисту органами управління регіонального та місцевого рівня на відповідних територіях, суб'єктами господарювання, закладами освіти та для населення.

ОРГАНІЗАЦІЯ МІННОЇ БЕЗПЕКИ

Україна через російське військове вторгнення опинилася серед світових лідерів із забруднення території вибухонебезпечними предметами (ВНП).

Майже третина території нашої держави – близько **200 тисяч кв.км.** – потребують розмінування, нажаль, цей показник збільшується.

За площею заміновані українські території дорівнюють площі всієї Великої Британії.

КАРТА

територій України, які потенційно можуть бути забруднені ВНП

Додатковими завданнями єдиної державної системи цивільного захисту у відбудовний період, що стосуються мінної безпеки, є:

- ліквідація наслідків воєнних дій у населених пунктах та на територіях, що зазнали впливу засобів ураження;
- визначення населених пунктів та районів, що потребують проведення гуманітарного розмінування, маркування небезпечних ділянок, проведення очищення (розмінування) територій.

(ст.8 Кодексу цивільного захисту України).

Гуманітарне розмінування – комплекс заходів, які проводяться операторами протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження територій, складення карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території.

Протимінна діяльність – заходи, що проводяться з метою забезпечення національної безпеки та спрямовані на зменшення соціального, економічного та екологічного впливу вибухонебезпечних предметів на життя та діяльність населення.

За оцінками уряду, щодня українські сапери знешкоджують в середньому **4-5 тисяч** вибухонебезпечних предметів.

Основними цілями протимінної діяльності в Україні є:

- 1) **зменшення ризиків**, які можуть виникати внаслідок підриву вибухонебезпечних предметів, до безпечного для життя і здоров'я населення рівня, що дасть змогу використовувати природні ресурси очищених від вибухонебезпечних предметів територій у господарських цілях;
- 2) **мінімізація та відвернення загроз** настання нещасних випадків від несанкціонованого поводження з вибухонебезпечними предметами;
- 3) **зниження соціальної напруженості** серед населення, яке проживає на територіях або поблизу територій, забруднених вибухонебезпечними предметами.

4 квітня міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки і допомоги в діяльності, пов'язаній з розмінуванням.

Основні складові протимінної діяльності в Україні:

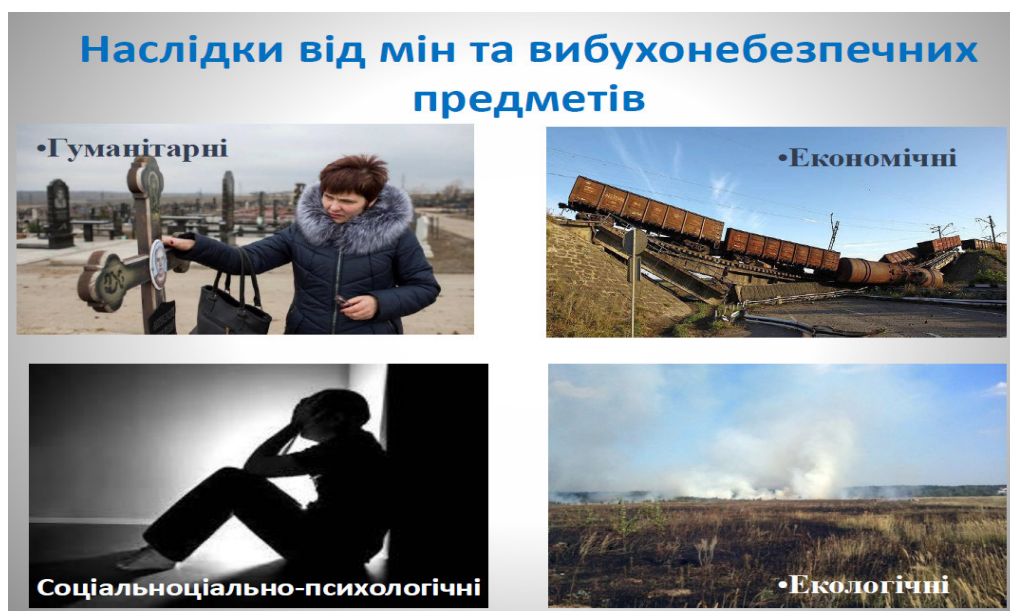
- 1) **Інформування** про небезпеки від вибухонебезпечних предметів та навчання з попередження ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами;
- 2) **Розмінування** (гуманітарне розмінування);
- 3) **Надання допомоги** постраждалим особам та здійснення заходів щодо їх реабілітації;
- 4) **Знищення** надлишкових боєприпасів, боєприпасів непридатних для подальшого використання та зберігання, а також боєприпасів, що підлягають знищенню відповідно до міжнародних зобов'язань;
- 5) **Агітаційно-просвітницька робота** щодо незастосування протипіхотних мін.

Законодавство України у сфері протимінної діяльності

Закон України «Про протимінну діяльність в Україні» від 6 грудня 2018 року № 2682-VIII (зі змінами)

Закон визначає правові та організаційні засади здійснення протимінної діяльності в Україні та особливості державного регулювання у цій сфері.

Також прописується, що навчання ризикам небезпек від мін та вибухонебезпечних предметів, інформування населення про загрози визначені у нормативних документах (національних стандартах).

Що необхідно знати про небезпеку вибухонебезпечних предметів

Вибухонебезпечні предмети – це будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, що здатні за певних умов вибухати.

Види вибухонебезпечних предметів:

- міни;
- боєприпаси, що не вибухнули;
- залишені боєприпаси;
- детонатори (запали, підбивники);
- саморобні вибухові пристрої та міни-пастки.

Міна – це вибухонебезпечний пристрій, спрямований на виведення з ладу чи знищення людини, транспорту або будівлі від присутності або контакту з особою чи транспортним засобом.

КЛАСИФІКАЦІЯ МІН:

За тактичним призначенням:

- протипіхотні;
- протитранспортні.

За ступенем небезпеки:

- такі, що знешкоджуються;
- такі, що не знешкоджуються.

Міни

ПРОТИПІХОТНІ

ПРОТИТРАНСПОРТНІ

УВАГА! Всі міни є вкрай небезпечними! Можуть поранити, покалічити чи вбити людину, або декілька людей, зруйнувати, пошкодити транспортний засіб/елементи інфраструктури. Термін бойової роботи НЕ ОБМЕЖЕНИЙ!

Протипіхотні міни

За характером ураження протипіхотні міни поділяються на:

фугасні
(основний вражаючий ефект –
вибухова хвиля, яка руйнує
всі на своєму шляху)

осколкові
(ураження відбувається
готовими забійними
елементами та уламками
корпусу мін)

Протипіхотні фугасні міни натискної дії

Категорія: міна не
знешкоджувальна.
Встановлюється на
грунт чи під ґрунт.

ПМН-2

Сила натиску від 5 кг.

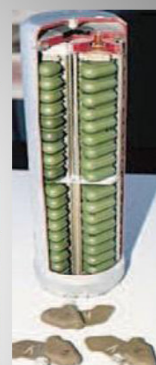
ПФМ-1, ПФМ-1С. Пелюстка

Дистанційного мінування

Радіус ураження - 3м.

Елемент касетного боєприпасу

320 шт.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! Спрацьовує коли людина наступає на неї.
Ураження відбувається вибуховою хвилею та високою
температурою вибухових газів.

Протипіхотні осколкові міни

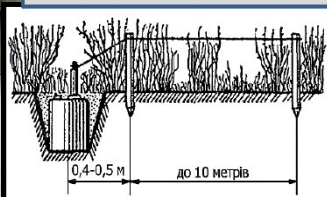
Мінімальна безпечна відстань – 100-300 м.

ОЗМ-72

Радіус
ураження
– 25-30 м.

Вистрибуючо-
натискної дії,
кругового
ураження,
розкидає 2400
забійних елементів

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ: спрацьовує коли
людина наступає або зачепляється за
дротяну розтяжку

МОН-50

Керована
або міна-
розтяжка
секторного
ураження

Дальність ураження - 50 м

ЗАБОРОНЕНА ОТТАВСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ

Протипіхотні осколкові міни

ПОМ-2

ДИСТАНЦІЙНОГО МІНУВАННЯ

ПОМ-3 «Медальон»

Має сейсмічний датчик цілі, спрацьовує на вагу середньостатистичної людини та на амплітуду її кроків. Радіус ураження 8-13 м., 1850 готових уламків. Дистанційне керування, можливість деактивування на відстані.

МІНА НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Кругового ураження, 4 датчика цілі (розтяжки довжиною 9-10 м), зусилля спрацювання 3,5 кг, самоліквідатор 4-100 годин

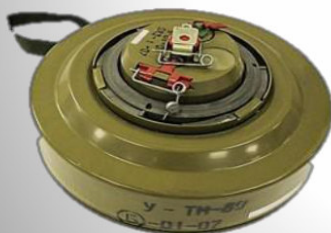

Протитранспортні міни

ТМ-57

Спрацьовує від 150-200 кг

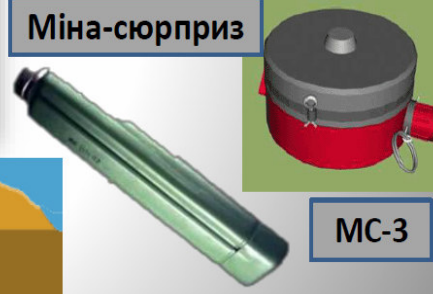
ТМ-62

ПТМ-1 дистанційного мінування

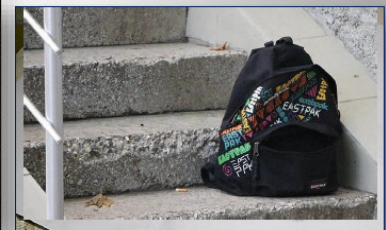
Міна-сюрприз

МС-3

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! Поряд з протитранспортними мінами можуть встановлюватись і протипіхотні міни або міни-пастки!

САМОРОБНІ ВИБУХОВІ ПРИБРОЇ ТА МІНИ-ПАСТКИ

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! Будь-яка річ, залишена в громадському місці чи транспорті без нагляду – це потенційна загроза, навіть якщо не помітно певних ознак саморобного вибухового пристрою.

Будь-яка річ без господаря, яка чомусь лежить на видному місці та виглядає безпечно, може бути пасткою, і її в жодному разі **НЕ можна ЧІПАТИ та наближатися до неї.**

МІНИ-ПАСТКИ

УВАГА! Розміщують таким чином, щоб привернути увагу та викликати бажання жертви якимось чином контактувати з нею і привести її в дію.

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЕНО!

1. При виявленні ВНП панікувати.
2. Наближатися до небезпечного предмета.
3. Виконувати будь-які механічні, термічні та інші впливи на корпус міни або підричника.
4. Переміщувати міни з місця їх знаходження.
5. Проводити будь-які земляні роботи поблизу з міною.
6. Намагатися викрутити будь-які комплектуючі із міни.
7. Перерізати проводи, троси, що ідуть до вибухівників міни, натискати на корпус міни.
8. Самостійно знешкоджувати міни.
9. Намагатися підпалити або кинути його у воду.
10. Займатися збором металобрухту на територіях, яких торкнулася війна.

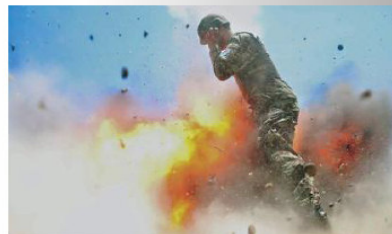
Наслідки недотримання правил при виявленні вибухонебезпечних предметів:

МІННО-ВИБУХОВІ ТРАВМИ

1-й тип травм - травматична ампутація стопи або гомілки, ушкодження пахової зони та нижніх кінцівок (фугасна протипіхотна міна)

2-й тип травм - множинні травми голови, шиї, грудей чи живота (осколкове поранення)

3-й тип травм - важкі травми верхньої кінцівки (кінцівок) з супутніми травмами обличчя, частіше всього втратою зору

(при спробі взяти до рук вибухонебезпечний предмет)

МОДЕЛЬ ПРАВИЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Якщо виявили підозрілий предмет:

боєприпас, що не вибухнув;

залишені боєприпаси;

саморобний вибуховий пристрій,

НЕОБХІДНО ДОТРИМУВАТИСЯ:

Правило 1: НЕ ПАНІКУВАТИ.

Правило 2: **ЗУПИНИТИСЬ** та не рухаючись, **ПЕРЕВІРИТИ**, чи немає ще чогось підозрілого поруч, уважно роздивившись навкруги.

Правило 3: **ОБЕРЕЖНО ВІДІЙТИ** подалі від небезпеки, по можливості рухаючись тим шляхом, яким прийшли (не менше, ніж на **300 метрів**).

Правило 4: У безпечному місці **ЗАЛИШИТИ** якусь **ПОЗНАЧКУ** (червону стрічку, хустину) та **ПОВІДОМИТИ** за телефонами **101** або **102**.

Будьте уважні, бережіть себе!

Навчально-методичний центр

ЦЗ та БЖД Вінницької області

вул. Монастирська, буд.26

телефон: (0432) 53-13-16

E - mail: nmc.vinnytsya@dsns.gov.ua